

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „**KOROŠKI SLOVENEK**“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; letoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; letoletno: Din. 100.—

Kje stoji naš čas?

Zgodovinarji bodočih stoletij bodo naše stoletje nedvomno označili kot zaključek dolgega razdobja. V začetku konca dobe živimo, ki je postavila človeka z njegovimi slabostmi in nagnjenji v osrčje vsega življenja in dogajanja na zemlji. Svetu danes se godi kot nekdanjim Grkom starega modroslovca Protogore, ki je postavil življensko načelo: vse na svetu in nad njim se mora meriti po človeku! Poganstvo grškega ljudstva je hotelo stvoriti iz ljudi bogove, a je v svoji zmoti ponižalo Boga v bogove človeške podobe s človeškimi slabostmi in nagnjenji. Tudi človeški duh minulih stoletij je blodil v neizmernih globinah in višinah in si skušal nadevati božjo nezmotljivost, dokler ni treščil v nižine in ponižal človeka v boljšo plemensko žival ali celo že mrtvo reč. A kot je za poganskim Protagorom med Grki sledil modri Sokrat in je jel propovedovati krščansko življensko načelo svojemu ljudstvu, tako se tudi ob poganstvu moderne dobe odpira svetu spet nov in lepši začetek.

Pred stoletji že se je človek naše dobe osvojil spon, ki so ga vezale z Vsevečnim nad njim. Zavrgel je zapovedi svoje vesti in proglasil svoje ugodje in udobje za vrhovno življensko načelo. To je bil liberalizem, laži-modrost minulih dni. Njegovo žalostno dediščino upravljata danes boljše vizem in fašizem vseh barv. Po boljše vizem nauku človek nima samo nobene duše, marveč je reč, s katero se lahko ravna po mili volji. Po boljše vizem nauku obstoja samo eno veliko in odločilno vprašanje v svetu: gospodarsko. Vsa vera in kultura izhaja po boljše vizem nauku iz človeškega beganja po gmotnih drobinah tega sveta. Z mrkim sovraštvom zato boljše vizem preganja duševno osebnost človekovo, njegovo dostojanstvo, njegovo bogopodobnost. Zato boljše vizem v nauku in dejanju razveljavlja vse pravne zakone, vso svobodo, vso pravico, vsa občestva, zakon, družino, vas. Le eno velja v sovjetski družbi: država. Nad njo ni nihče, pod njo pa je neoblikovana, suženjska masa „sodrugov“.

Fašizem vseh barv je brat boljše vizma, četudi si nadevuje nalogo, da hoče svet rešiti pred boljše vizmom. Po fašističnem nauku sta na človeku samo kri in pleme, ki imata vrednoto, iz krvi in plemena se narodita duša in kultura. Fašizmu je človek živo bitje, vendar samo živo bitje brez pravic in tudi brez pravice do svobode. Pleme, nacija, država so nedosegljivo visoko nad poedinem in on jim ima podrejevati vso svojo osebnost in svoje življenje. Nad plemenom, nacija in državo pa ni ničesar.

Kaj briga fašizem ali boljše vizem, če živi vsepravični Bog? Kaj ju briga vsesplošna pravica in vseveljavna ljubezen, kaj jima mar vseobvezna resnica in vsedružujoča lepota? Brezbožniki minulih stoletij so jemali resno vsaj eno vprašanje: ali je Bog ali ga ni? Današnji fašistični in komunistični svet pa se samo več sprašujeta: če je kak Bog kje, potem mora biti to nujno fašistični ali komunistični bog. Pravica jima je to, kar prinaša sovjetom ali fašistom korist. Nravno je, kar je povšeči sovjetski ali fašistični državi. Resnica je to, kar spoznavata fašizem in boljše vizem za

resnično. Lepota, ljubezen? Ja, v kolikor hasne boljše vizemskim in fašističnim težnjam. „Vse na svetu in nad njim se meri po človeku,“ tako je dejal že stari Protogora in v znamenju njegove besede je stara Grška nehala biti.

Danes je doba razkroja. Kamorkoli se ozre pogled, vidi samo še razvaline nekdanje slave in veličine. Istočasno je napočila velika in odločilna ura, ko bo svet prelomil z blodnimi nazori in iskal novih, lepših nazorov o življenju. Začenjajo leta novega, svežega krščanstva. Okrožnice sv. očeta proglašajo svetu veliko, največjo resnico: ne po človeku in njegovi slabosti, po Bogu se meri vse na svetu in nad svetom! Laži-prerokom, ki so proglasili v blodnji zadnje ure denar in kri za edino odrešenje človeštva, stojijo že danes nasproti evangelisti, ki propovedujejo nadrejenost duhov-

nega nad duševnim, duševnega nad telesnim. Osebnost vsakogar, ukoreninjenega v božjo zemljo, se uveljavlja v protest vse izenačujočemu boljše vizmu in fašizmu. Vsepovsod nasvetu postaja vedno silnejši krik iz množice po pravici, veljavni za vse, in po resnici, obvezni za vse.

*

Praznik Vseh svetnikov in dan naših rajnih. Klic sta iz višin nad svetom in nižin po svetom, naj tudi mi povežemo vse naše veselje in vse naše gorje z Očetom, vsedobrim in vsepravičnim. Povežemo naj z Njim sebe, svoje družine in vasi, svoje doline in ves narod tako, da Mu bomo služili v molitvi in vzornem krščanskem življenju mi in ves naš rod! Potem bo sledil čas nam in naši blagi volji.

Napetost zaradi Španije.

Sovjeti so očitno odločeni, da hočejo ogroženim španskim socialistom pomagati na vsak način. Medtem ko se je njihov zastopnik pritožil v odboru, ki naj čuva nevtralnost evropskih držav v španski vojski, proti Portugalski, Nemčiji in Italiji, da podpirajo upornike, zalaga Rusija špansko rdečo vojsko z orožjem in živili. Zbog tega je napetost v Evropi precej narastla.

Vendar prihaja sovjetska pomoč ogroženim španskim socialistom najbrže prepozno. Nacionalne čete se nahajajo samo še par kilometrov od Madrida, ki ga bodo tudi kmalu zasedle. Socialistična vlada se je že podala v Katalonijo, kjer je njena najmočnejša postojanka. Katalonci so pretežno pristaši socialistov. Pričakovati je torej, da tudi s padcem Madrida vojne še ne bo konec, marveč bojo uprav v Kataloniji odločilni boji — vendar ne več med španskimi četami, marveč med Rusijo na eni in Nemčijo ter Italijo na drugi strani. Črnogledi prorokujejo, da bi se znala iz predstoječih bojev v Kataloniji razviti nova svetovna vojna.

Jugoslavija. Minuli teden je bilo v Beogradu odprto jesensko zasedanje senata in narodne skupščine. Kot prva točka je bila na dnevnem redu volitev predsedstva. Volilni izid je prinesel vladi večino v senatu in potrdil njeno večino v skupščini. — Občinske volitve minule nedelje so istotako prinesle vladni stranki ogromno večino v državi.

Kaj pomeni to? Nedavno so potovali po Jugoslaviji rajhovski časnikarji. Vsepovsod so jih sprejemali pristrčno in gostoljubno. Nato je v nemških listih v rajhu izšlo več člankov, opisujočih vtise s potovanja. Jugoslovanski listi sedaj ogorčeni ugotavljajo, da v teh opisih rajhovskih listov ni ne sluha in ne duha o Sloveniji, četudi se laskavo izražajo o jugoslovanskem Primorju, Srbiji in Hrvaški. V Jugoslaviji so mnenja, da je to enostransko opisovanje Jugoslavije v nemških listih zakukazal propagandni minister. Ljubljanski „Slovenec“ je pripomnil: „Ali je torej res, da nemško propagandno ministrstvo smatra Slovenijo za „nemški Kulturraum“, da ne pustijo o njej pisati v zvezi z jugoslovansko državo in ali je torej res, kar se šušlja že dalj časa, da imajo v tem ministrstvu ljudi, ki se bavijo z zavojevanjem Slovenije?“

Tržaški škof msgr. Fogar vpokojen. Tržaška škofija je imela doslej pastirja, ki je bil — kot pravi neki Nemec v svoji knjigi — škof in duhovnik ne samo po obleki, temveč tudi po duši.

Bil je objektiven in pravičen napram vsem vernikom svoje škofije. Sedaj pa so tržaški listi prinesli poročilo, da bo msgr. Fogar moral zapustiti svoje mesto in napraviti prostor drugemu. Odhod povsod priljubljenega nadpastirja so po pisanju jugosl. listov izsilile fašistične oblasti. Škof Fogar je bil Italijan in svoje narodnosti ni zatajil, bil pa je kot škof in Italijan pravičen in nepristranski naproti vsem, ne glede na njihovo narodnost. In to fašizmu očitno ni bilo povšeči.

Atentat na albanskega kralja. Minuli teden je bil preprečen atentat na albanskega kralja Zogu. Ko se je kralj podal iz svoje palače kopat v kraljevsko kopališče, je privozil nasproti motorni čoln. Že prej obveščena policija je čoln pravočasno ustavila, zaplenila večje število pištol in aretirala v čolnu se nahajajoče in še mnoge druge osebe. Sumijo, da s kraljem niso zadovoljne mnoge albanske plemiške družine.

V Belgiji vre. Minulo nedeljo so napovedali socialisti svoj kongres, katerega se je udeležilo nad 100.000 oseb. Opozicija, v njej predvsem mogočna skupina mladega revolucionarja Degrelli-ja, je napovedala, da bo istočasno vkorakalo v glavno mesto Bruselj 200.000 njenih pristašev. Degrelli sam je napovedal, da bo vrgel vlado in prevzel oblast v svoje roke. Spopad med socialisti in opozicijo bi bil neizbežen, zato je vlada opoziciji zabranila vkorakanje v glavno mesto. Prepoved je vzbudila v vrstah pristašev Degrelli-ja vihar ogorčenja, ki zna imeti za vlado še težke posledice.

Nemčija in Italija dokumentirata vzajemnost. V Nemčijo je minuli teden dospel italijanski zunanji minister Ciano. Najprej so ga sprejeli z velikimi častmi v Berlinu, nato pa se je podal h kanclerju Hitlerju v Berchtesgaden. Celotna ministrova pot je bila dokaz, da Nemčija teži za italijanskim prijateljstvom. Hitler je v svojih razgovorih s Cianom tudi sporočil, da bo Nemčija kot prva država priznala zasedbo Abesinije po Italiji in fašistično cesarstvo. O vsebini ostalih pogovorov obstojajo samo slutnje, da bosta obe države nastopali odslej še bolj vzajemno sebestno v španskem vprašanju, odklanjali vsako sodelovanje z Rusijo in se medsebojno tudi gospodarsko podpirali.

Znamenje časa. Švicarski zvezni svet je minuli mesec sklenil, da ojači narodno vojsko. Za kritje novih izdatkov oboroževanja so razpisali notranje posojilo. Tekom treh tednov je švicarsko ljudstvo na splošno presenečenje podpisalo posojila za štirikratno višino razpisane svote. Te številke govore najprej o izrednem domoljubju švicarskega ljudstva, pa tudi o tem, kako trezni Švicarji presojajo mednarodni položaj.

Kos slovenske zgodovine.

Slovenski grobovi v Celovcu.

Najstarejša cerkev v Celovcu je mestna farna cerkev, ki je bila izprva podružnica Gospe svete. Torej se ne smemo čuditi, če so v zid te cerkve vzdane nagrobne spominske plošče domačih plemenitašev in imenitnejših meščanov. Ko je mesto postalo večje, so premestili mestno pokopališče na oni prostor, kjer je sedaj botanični vrt. Nekaj nagrobnih plošč tvori še danes tlak bližnje cerkve meščanske bolnice, posvečene sv. Boštjanu. Leta 1788 je bilo otvoreno mestno pokopališče v Šent Rupertu, kjer so pokopavali Celovčane do leta 1906. Tega leta so blagoslovili mestno pokopališče v Trtni vesi (Annabichl), četudi si je precejšnje število Celovčanov pridržalo svoje družinske grobnice v Šent Rupertu. Dan naših rajnih se bliža in zato hočemo napraviti mal izprehod med slovenske grobove v Šent Rupertu in Trtni vesi.

Ciprese in vrbe-žalujske žalujejo na šentrupetskem pokopališču... Tam počiva eden prvih Slovencev, Matija Ahacelj, profesor na nekdanjem c. kr. celovškem liceju. Rodil se je leta 1779 v Gorinčičah, vasi šentjakobske fare v Rožu, postal 1807 profesor in je umrl 1845. Spomenik, katerega mu je postavila kmetijska družba za izredne njegove zasluge, se nahaja še danes na vrtu kmetijske šole v Spodnji Goričici. — Kjer so pokopani škofje in stolni kanoniki, počiva knezoškof krški Jakob Peregrin Pavlič. Rojen je bil visoki rojak leta 1751 v Glinjah kot sin preprostega tovarniškega delavca. Leta 1784 je postal mestni župnik, pozneje župnik in dekan mestne fare, stolni kanonik, ravnatelj bogoslovja in leta 1824 pa končno knezoškof naše škofije. Nagrobni njegov spomenik pravi o njem: Locum inter suas, quas pavit, oves elegit sepulturae. Omnia relinquens pauperibus Omnis vivens Deo in pace quiescat! (Izbral si je grob med ovčami, katere je pasel. Vse je zapustil revežem, živel ves Bogu in v Nejgovem miru naj počiva!) — V njegovi bližini je pokopan stolni šolaster Ivan Lesjak, rojen leta 1794 v Šent Jakobu v Rožu, in je umrl leta 1844. Poleg njega počivajo še drugi stolni kanoniki: prelat dr. Martin Ehrlich, stolni prošt dr. Anton Müller, prelat Andrej Alijančič, stolni prošt dr. Valentin Müller in dr. Josip Sommer.

Očetje benediktinci iz Št. Pavla so bili dalje časa profesorji na celovškem bogoslovju in gimnaziji in imajo svoj grob v Št. Rupertu. Po imenih sodeč so bili sledeči redovniki Slovenci: O. Franc Sal. Dolar, o. Alojzij Reznicek, o. Karl Robida.

Ob severni steni sedanje mestne farne cerkve je pokopan Josip Ferjančič, rudarski kontrolor in

večletni revizor krščanskih posojilnic ter blagajničar celovške posojilnice. V drugem oddelku je grobišče družbe sv. Mohorja. Spominska plošča nam pove: Družba sv. Mohorja svojemu ustanovniku msgr. Andreju Einspielerju (roj. 1813, umrl 1888), Lambertu Einspielerju, predsedniku družbe sv. Mohorja, inf. stolniemu proštu itd. (roj. 1840, umrl 1906). — Tu je pokopan nadalje Simon Rudmasch, nadzornik ljudskih šol in šolski svetnik (roj. 1795, umrl 1858) in ud Jezusove družbe o. Ožbolt Rausch, ki je kot misijonar deloval skozi 40 let ter bil rodom iz Golšove. — Tu je tudi pokopan Anton Umek, kot slovenski pesnik in pisatelj znan pod imenom Okiški, učitelj slovenščine na celovški gimnaziji. Umrl je leta 1871. V Zakamnu pri Vetrinju je grob celovškega Slovence Franca Sadnikarja, železninarja in posestnika.

Kakor je že prej omenjeno, je bilo mestno pokopališče v Trtni vesi blagoslovljeno leta 1906 od tedanjega stolnega župnika in poznejšega stolnega prošta Bittnerja. Prva oseba, ki je bila pokopana na novem pokopališču, je bila gospa Amalija Reiter. Izmed naših rajnih počivajo tod: velezaslužna odbornika družbe sv. Mohorja profesor Josip Apih (roj. 1853, umrl 1911) in vlad. svetnik prof. dr. Jakob Sket (rojen 1852, umrl 1912) Tu sta tudi pokopana slovenska duhovnika svetnik in predmestni župnik Franc Kolarič, rodom iz ptujške okolice, in stolni župnik Martin Kovač, doma iz kanalske doline. Tu spi večno spanje podkronoški prošt Valentin Limpl, rojen 1871 in umrl 1926. Še dva Slovence sta med drugimi na tem pokopališču pokopana: Anton Janežič, hišni posestnik, in gostilničar Franc Tratnik.

Samo nekatera imena in številke smo podali o naših rajnih v Celovcu. Za imeni in suhimi številkami pa je skrit zlat slovenski idealizem, iz katerega se je budila naša Koroška vedno spet v novo življenje. Z vsemi ranjkimi po vsej naši Koroški vred so le-ti narod koroških Slovencev minulega stoletja, danes nam znani samo še po imenih, a povezani po svojem delu in onostranskem življenju s svojimi potomci, danes živečimi, v skrivnostno narodno telo. Na dan njihovega spomina naj jim zato gre nasproti naša molitev in naša skromna beseda. L. P.

DOMAČE NOVICE

Spomin na Rutarjevega Jurja.

Pol leta že teče, odkar je utihnil naš koroški šaljivec in občinski tajnik iz Sel. Vsi bralci našega glasila so ga vzljubili v njegovi šegavosti in domačnosti in zato bo nedvomno njegova knjiga vojnih spominov v izdanju Mohorjeve družbe pra-

va družinska knjiga. Pa šaljivec Jur je bil hkrati resen, včasih le preresen mož. Posebno rad se je zamislil v smrt in v mrliški knjigi, katero je kot tajnik vodil, so zabeleženi naslednji njegovi verzi, ki jih moramo oteti pozabljenja. Našega Jurja nam kažejo z docela druge strani, ki ga nam bo še bolj priljubila. Čujte jih po letnicah:

- 1923: „Kje je tisti človek, ki bo zapisal moj smrtni dan?“
- 1924: „Krankheit, Genesung und Leben, alles ist nur eine Verschiebung des Todes.“
- 1925: „Omnis, ki vivit et credit in me, non morietur in aeternum.“ (Vsak, kdor veruje in živi v meni, ne bo umrl nikdar.)
- 1926: „Koga le letos bo smrt požela, iz našega ljubga slovenskega Sela?“
- 1927: „Danes meni, jutri tebi...“
- 1928: „Žena, žena bela, zopet boš začela, Koga boš le vzela, žena, žena bela?“
- 1929: „Kdo se naj le tebe boji — smrt? Saj vsakdo ve, da bode strt.“
- 1930 in 1931 ni nič zapisanega.
- 1932: „Novo leto! — Smrt le vstopi in ozri se v hrib in dol, čuti tvoji so ti topi, nehala ne boš nikol.“
- 1932: „Končan je boj z življenjem tvojim. Zaman se vsak upira, li mlad al star, kar smrti mar, po svojem le izbira.“
- 1933: „Stara pesem tvoja „Morto“, Miserere tvoj pozdrav, saj poznamo tako sorto, kdo naj bi s tabo se igrav?“
- „Novo leto vse veselo, tu odprl sem novo stran. Smrti dal sem kraj za delo, ki željno steguje dlan.“
- 1933: „Kdo te vidi, kod prihajaš, kdo naj ve, koga želiš, udarce smrtne le zadajaš, vse po svetu pomoriš. Al te sploh je kaj na svetu, Smrt? — to čudno je ime, ne pozimi, ne poleti pratika ne kaže te.“

Leta 1934 mu je okrajni zdravnik beležke v mrliški knjigi prepovedal kot zasebne opazke. A Jur jo je še enkrat zapel o smrti. Dva dni pred odhodom raz ta svet je zapisal zadnje vrste s tresočo roko: „Umolknila je moja lira, zaželela si je duša mira.“ — Da bi ji bil večni mir, je danes naša želja! Lč.

PODLISTEK

Benjamin Disraeli:

Vstaja Škenderbegova.

(3. nadaljevanje.)

„Nekoliko nevažnih poročil.“

„In naju se seveda nič ne omenja?“

„Ne, razun nekoliko pohvalnih besedi o tvojem pogumu in previdnosti.“

„Mi storimo, kar največ moremo. Naš presvitli oče ne pozabi svojih otrok in Isabeg je zelo hraber poveljnik.“

„Ali nisi čul, da pride semkaj?“ je vprašal Karam.

„Ali si ti?“ je odgovoril previdni Škenderbeg.

„Samo govornica se čuje,“ je odvrnil Karam.

„Ali meniš, da je v Adrianopolju?“

„Morebiti; jaz prihajam iz Aten, kakor veš.“

„Da, da. Porazili jih bomo, Škenderbeg, uničili jih bomo!“

„Tudi jaz imam najboljše upanje,“ odvrne knez in vstane, da bi odšel.

„Sedaj pa moram k svojim vojakom. Poizvedeti moramo še več o gibanju kristjanov, predno se odločimo za napad. Najraje bi šel sam ogledovat. Kako daleč utegnejo biti?“

„Ni dovolj prostora, da bi se mogli postaviti v bojni red med njimi in gorami,“ odgovori Karam.

„Dobro! Uspeh naj bo s pravoverniki! Ob jutranji zori bomo vedeli kaj več!“

IV.

Škenderbeg se je povrnil k svojim vojakom. Noč je bila zavlada in ognji so na vseh straneh goreli in se svetili. Bilo je jasno, a zelo mrzlo. Škenderbeg stopi v svoj šotor, se zavije v plašč iz sobolovine, zajezdi svojega konja, odkloni vsa-

ko spremstvo in odjezdi. Kmalu je na planem iz okrožja tabora. Nato obrne svojega konja proti najbolj divji soteski in oddirja z največjo hitrostjo. Pot je postala strma in skalovita. Kamenje je oviralo njegovo ježo, toda njegov anatolski dirjavec ga je v presledkih še vedno urno nesel dalje in tekem treh ur je došel do vrha gore Haemus. Krasen mesec je razlival svojo svitlobo preko širnih bulgarskih planjav. Ob vznožju gorskega grebena so rdeči stražni ognji kazali lego krščanskega tabora.

Škenderbeg je z drzno hitrostjo jezdil navzdol proti taboru, njegov čas je bil dragocen. Pred polnočjo je došel do sprednjih sovražnikovih straž, ki so ga ustavile.

„Kedo prihaja?“

„Priatelj kristjanov.“

„Geslo?“

„Ga ne poznam; le mirno. Sam sem, vendar ne oborožen. Prihajam od daleč in prinašam velikemu Hunijadu važnih novic; popelji me k poveljniku.“

„V tla naj se uderem, ako to storim,“ je odgovoril stražnik, „predno ne vem, kedo in kaj si. Stoj na mestu, ako nočeš okusiti moči poljske kroglice,“ je nadaljeval vojak.“

„Priatelj, ti si bedak,“ je rekel Škenderbeg, „toda čas je predrag, da bi se še dalje razgovarjal s teboj.“ S temi besedami je turški poveljnik razjahal, prijel močnega vojaka in ga z največjo lahkoto vrgel preko svoje rame, mu zagrozil, da ga takoj ubije, ako bi se ustavljal, ter ga pokril s svojim plaščem in stopil v tabor.

Obrnil se je proti nekemu stražnemu ognju, okolu katerega se je gredo nekaj vojakov.

„Kdo prihaja?“ je vprašala druga straža.

„Priatelj kristjanov,“ je odgovoril Škenderbeg.

„Geslo?“

Škenderbeg se je obotavljal.

„Geslo, sicer sprožim,“ je rekel vojak in vzdignil svoj samostrel.

„Most v Budi,“ je hitro odgovoril prestrašeni jetnik pod Škenderbegovim plaščem.

„Zakaj nisi prej odgovoril,“ je rekel eden izmed stražnikov.

„In zakaj nas varaš s spremenjenim glasom?“ je rekel zopet drugi. „Le dalje in pusti šale na strani!“

Škenderbeg je korakal skozi vrsto šotorov; nekateri so bili razsvitljeni, v vseh pa je vladal mir. Naposled je srečal oprodo nekega poljskega viteza, ki se je vračal precej dobre volje iz ve-sele družine.

„Kdo si?“ vpraša Škenderbeg.

„Oproda sem,“ odgovori veseljak.

„Razumen človek, brez dvoma, ki gotovo doseže svojo srečo,“ je odvrnil Škenderbeg. „Vedeti moraš, da so se zgodile zelo važne stvari. Ko sem bil na straži, sem vjel človeka, ki ima povedati važne skrivnosti gospodu Hunijadiju. In sedaj ga nesem tja v njegov šotor. Ker pa je barbar velik, je skoro pretežak za mene. Pomagaj mi nesti ga v Hunijadov šotor in tvoja je cela nagrada in polovica slave.“

„Zelo vljuden mlad človek si,“ je rekel oproda. „Zdi se mi, da poznam tvoj glas. Tvoje ime je, ako se ne motim, Lescinski.“

„Sorodnik njegov. Iste prednike sva imela.“

„Sem si mislil. Jaz vedno poznam Lescinske po njihovem glasu. Rade volje ti pomagam pod pogoji, ki si jih navedel: vso nagrado in polovico slave. Težak barbar je to, ali ne? Vendar mu sedaj ne moremo prerezati vratu, sicer ne bi mogel ničesar izpovedati. Cela nagrada in polovica slave! Jutri postanem vitez!“

Kmalu so došli do šotora, in Škenderbeg izpusti svoje breme, ostavi jetnika pod varstvom svojega pomočnika in stopi v šotor ogrskega poveljnika.

Zadnji „Koroški Slovenec“ zaplenjen! Tiskovna policija je zasegla zadnjo številko z ukrepom: „Članek z naslovom „Sila ali pravica“ in članek „Kmetije, držimo skupaj“ imata mesta, ki bi lahko razmajala red in mir med slovensko govorečim ljudstvom, in prinašata trditve, ki lahko zrahljajo zaupanje slovenskega ljudstva v avstrijsko zvezno vlado in v njene ter od ostalih oblasti izdane odredbe.“ — Številka je izšla v drugi izdaji in se zato zakasnila, česar nam naši naročniki in prijatelji ne bodo zamerili.

Dejanj, ne besed! Mnogi zatrjujejo svoje krščansko prepričanje, češ da še nikdar niso poudvomili o krščanskih resnicah. A so vendar samo laži-kristjani, če svojega prepričanja ne pokažejo tudi v dejanjih molitve, usmiljenja, pravičnosti in ljubezni. Krščanska misel in zavest sta brez krščanskih dejanj prazni in lažnjivi! — Tako je tudi v narodnem življenju. Premalo je, če trdiš, da si Slovenec, če pa svojega narodnega prepričanja ne pokažeš tudi v dejanju. Če si Slovenec, moraš v pravico svojega naroda ne samo verovati, marveč svojo vero dokazati tudi v dejanju, v mali ali večji žrtvi v prid narodni družini. Biti Slovenec, je najprej dolžnost napram narodu, potem šele pravica!

„Die Reaktion des Blutes“ imenuje nemški pisatelj znane knjige o koroških Slovencih žalostni pojav, da se nečistokrvnost javlja v trpki mržnji do prvotne narodnosti, iz katere izhaja mnogi, ki danes le preglasno izraža svoj novi nacionalni čut. — Prijatelj našega lista nam poroča iz Jugoslavije sledečo zanimivost: V kraju Desiniču v savski banovini je umrl pred meseci posestnik Kajbič stric znanega koroškega Maier-Kaibitscha. Rajni je bil zaveden Hrvat.

Primicija v Rimu. Na praznik Kristusa Kralja je bil v Rimu posvečen v duhovnika koroški rojak Avgust Čebul, rodom iz Šmihela pri Pliberku. Novomašnik je študiral v celovškem Marijanišču in posečal bogoslovje v znanem rimskem zavodu „Germanicum“. Prvi sv. maši, ki jo je novomašnik daroval v Rimu, so prisostvovali med drugimi tudi nekateri njegovi ožji rojaki in sobrati.

Grebinjski Klošter. (Dve poroki.) Dne 4. t. m. se je oženil posestnik Kučmanove kmetije na Tolstem vrhu, Martin Kassl, s pos. hčerjo Marijo Rakvec. Gospod župnik so med poroko nagovorili zakonski par z globokimi besedami o skrivnosti in veselju zakonskega stanu. Na ženitovnjanskem slavlju v Kučmanovi hiši se je zbralo veliko število svatov, znancev, sorodnikov in prijateljev, došli so tudi g. župnik s cerkvenimi pevci. Svečani dan je potekel mirno in veselo, vse je bilo živahno razpoloženo, četudi ni bilo nobene godbe. — Isti dan se je poročila tudi pridna Lipejeva Urška. Njen mož je iz Burgenlanda in je vsled svoje pridnosti in poštenosti splošno priljubljen. Ženitovanje je bilo v Žnidarjevi gostilni v Encelni vasi. Novoporočenim parom obilo sreče in blagoslova!

Št. Jakob v Rožu. (Poroka.) Dolgo je sameval Ferjančev dom v Št. Jakobu brez mlade gospodinje. Sedaj pa se je France, mladi gospodar, ojunčil in zaprosil pd. Mačiča na Reki za roko njegove pridne hčerke. Minulo nedeljo sta svatovala v krogu svojih domačih. Po lepi stari navadi so Ferjančeva mama mlado snaho pred vstopom v novi dom poškopili z blagoslovljeno vodo. Mladi družinici želimo obilo sreče!

Šmihel pri Pliberku. Dobre letine smo se letos nādali, a smo hudo razočarani. Rži so nam dale komaj trikratno, ponekod celo samo enkratno seme. Lepa je bila videti v cvetju ajda in gospodarji so se radovali, da bo vsaj tega pridelka več. A sneg je uničil veliko upanje, žalostni smo kosili poležano in otrešeno ajdino slamo. Nič boljši ni s krompirjem, posebno ne z belim. Droben in redek je in povrhu rad gnije. Edino z enim pridelkom smo letos zadovoljni: s pridelkom krme, katere bo dovolj in je tudi dobre kakovosti.

Ruda. Ko je koncem septembra toča popolnoma pobila ajdo in žgance, so jo naši zajci in srnjaki takoj mahnil na Krčanje in Golovico, kjer je oves še zelenel. Veselje pa je bilo kratko, 6. oktobra je začelo tudi na Krčanjah in Golovici snežiti in je navedlo snega nad pol metra. Tedaj se je divjačina vrnila v dolino in se vrgla na repo in prazno ajdovo slamo. To je bilo sedaj nekaj za naše lovce, ker se je istočasno začela njihova sezona. 15. oktobra so napovedali velik lov in kar z avtomobili vozili lovce skupaj. Pa menda so zajčki in srnjaki zaslutili pretečo nevarnost, naenkrat so vsi nekam izginili. Pokalo je nato sicer kot v Abesiniji, padlo pa je le malo.

V dunajskem mestu

kakor v Obergurgl v Ötztalu, najvišji župniji Evrope — od Nežiderskega do Bodenskega jezera, od Ravank do Českega gorovja — vsod se pije Kathreiner.

Skoro milijon avstrijskih gospodinj ga danes uporablja, ker tako čudovito tekne, ker dobro deje in je v uporabi razveseljivo poceni. Tri milijone skodelic se v Avstriji dnevno popije — tri milijone skodelic

Kathreiner-ja

dobre Kneippove sladne kave

Umor v Beli. V torek minulega tedna se je zvečer vračala užitkarica Ana Stuller, pd. Rastočnikova, na svoj dom v Lepeno. Na samotnem mostu jo nenadoma napadeta dva neznanca, eden izmed njih jo udari večkrat z vso možjo s kolom po glavi, ji prebije lobanjo, da se žena mrtva zgrudi na tla. Morilec pahne mrtvo truplo v bližnji potok. Slučajno je nek moški opazoval napad in o njem takoj obvestil orožništvo. Takoj sta došla na mesto umora dva orožnika in začela s poizvedovanjem. Par dni navrh sta bila prijeta dva moška, ki sta osumljena, da sta umorila Rastočnikovo. Poizvedovanje še ni zaključeno.

Razne novice iz Sel. Ker nas je sneg zapadel za 50 cm na debelo, se nismo mogli prej oglasiti, da bi vam kaj povedali. Kmetom je napravil zgodnji sneg veliko strahu, ker jim je zapadel skoraj ves krompir, peso in drugo zelenjavo, največ škode pa je napravil s tem, ker je uničil vso pašo, ki bi še lahko zadostovala za mesec dni. V tukajšnji župnišče so pred kratkim napeljali prepotrebni vodovod iz vodnega basena, katerega je napravila tuk. požarna bramba. Ta vodovod se bo prihodnje leto podaljšal tudi v šolo in v občinsko hišo ter še drugim posestnikom, tako da bodo Sele kot važna izletniška letovičarska točka zadostno preskrbljene z dobro pitno vodo. Naši diletantni so nam preteklo nedeljo uprizorili igro „Z lastovkami“, po kateri smo že tako dolgo koprneli. Dvorano smo do zadnjega kotička zasedli in tako izkazali zahvalo igralcem za njihov neumorni trud, ki ga imajo z predpripravami za igre. Igralci so bili vsi na mestu, zato jim kliče mo: „Le kmalu nas zopet razvedrite z kaksno prireditvijo!“ — Velika senzacija je bila za Sele zadeva glede odstranitve pd. Tesnove ute, katera je bila v torek dne 20. t. m. na ukaz politične oblasti prisilno odstranjena. Ta zadeva je bila predmet veliko živahnih debat in žalibog tudi vzrok velikim sovražnostim. Obličje vasi je dobilo z odstranitvijo zelo lepo sliko in se ta postopek iz ozirov olepševanja naše vasi toplo pozdravlja. — Pa še „ženili“ smo se nekoliko zadnji čas. Trklov trgovec Hanzej si je svojo kupljeno hišo lepo in popolnoma preuredil in prenovil nato pa poklical iz Celovca svojo izvoljenko, Trklovo Micko, ter jo peljal pred oltar in ji tako obljubil večno zvestobo. Čestitamo!

Loga ves. Čutili smo se dolžni, da se spomnimo tudi mi pokojnega Miheja Habiha. G. župnik so ob precejšnji udeležbi brali za rajnim zadušnico. — Na našega gostilničarja M. Schleicherja imajo tatovi posebno piko. Trikrat že so vlomili v stanovanje. Zadnjič so minulo soboto zvečer, ko je bila družina zbrana ob radiu, izrezali šipe v oknu prvega nadstropja ter odnesli novo obleko, uro in še druge dragocenosti. Domača gospodinja je slišala ropot, hitela navzgor in zapazila nekega moškega, ki se je skozi okno izgubil v noč. Skupne škode je nad 400 S.

Hudi kraj. Začetkom oktobra smo spremili k zadnjemu počitku 75letno Rozo Wernig, pd. Pušnikovo na Vinogradih pri Velikovcu. Domači dušni pastir preč. g. Komar so ji ob grobu govorili poslovilne besede in med drugimi dejali, da je

z njo preminula ena najboljših mater naše župnije. Rajna je bila iz revne, a številne družine. Hodila je le eno zimo v šolo na Djekše ter se kljub temu priučila branju in pisanju. Še mladenko jo je ob neki priliki pičil gad in je njena desnica ohromela, da je morala opravljati vsa dela z levico. Postala je mati 7 otrok, dolgo vrsto let je služila kot pridna in varčna dekla in nato z možem kupila strmi Pušnikov dom na Vinogradih. Od njenih sinov so bili 4 v vojni, eden je na fronti padel. Leta 1920 ji je umrl njen mož, od tistega časa je začela bolehati tudi sama na vodenici, prestala težka trpljenja in končno mirno v Gospodu zaspala. Godba ji je zaigrala v slovo, č. šolske sestre pa so ji zapele poslovilno pesem. N. p. v m.

To in ono. S 1. nov. je na Ogrskem beračenje prepovedano. Za potrebne je država pripravila taborišča. — V četrtek 29. t. m. zaseda kor. dež. zbor. — Do 30. nov. bodo vzeti iz prometa bankovci za 50 S z datumom 2. januarja 1929. — Celovška sirotišnica Vincentinum je dobila tretje nadstropje. Prostora je v njej sedaj za 120 otrok. — Od 16. nov. do 31. marca priredi kmetijska zbornica v Beljaku tečaj za sirjenje. Mesečni prispevek znaša 80 S. v slučaju potrebe polovični popust. — Nadučitelj Jožef Šporn v Mohličah je stopil v pokoj. Ljudstvo ga je vsled njegove ljudečnosti splošno spoštovalo. — V Štrucevi hiši v Vetrinju so našli v zaboju za drva mrtvega 6letnega Valentina Kovača. Smrt je nepojasnjena. — Na Sinji planini so odkrili kovačnico za ponarejanje novcev. Prijeta sta brata Feldbacher iz Volčjega grabna. — V Trtni vasi pri Celovcu so neznanzi ukradli pos. Grimšič ovco iz hleva, jo pred hlevom zaklali in iztrebili. — V Libučah je umrl upok. gozdar Jakob Wallner, v Pliberku pa 69letni Karl Peteln. — Ravn. Krainz v Galiciji je stopil v pokoj. — V Ribnici se je na motornem kolesu težko ponesrečil Valentin Happe iz Dol ob jezeru. Zadel je ob obcestno ograjo. — V Pokrčah so brezvestni neznanzi ukradli iz župne cerkve monštranco in ciborij. — Primož Potisk iz Slov. Plajberka je dobil zaradi tatvine ovc mesec dni zapora. — Minuli teden so stali pred sodiščem rožeški in vrbljanski nar. socialisti, obtoženi protidržavnega dejanja. Njihov vodja Franc Seidl je dobil leto težkega zapora, ostali od 3—5 mesecev ječe.

NAŠA PROSVETA

Naloga našega dekleta.

Bolj nego možu je moderna doba s svojimi zmotnimi nazori in zablodami škodila ženi: žena našega časa vedno bolj izgublja svojo naravno, od Boga dano podobo.

Dekle in žena naše dobe nima več smisla za svojo najbolj naravno in najbolj sveto dolžnost: za materinstvo. Lepo družinsko življenje postaja odveč. Žena sili ven iz družine in bi rada posnemala moške v nastopanju, službah, občevanju, v mišljenju in hotenju. Dekle postaja vedno bolj fant, zato izginja njena ljubkost, njena rahlost in nežnost, njena skritost in vernost. Vedno več je versko brezbržnih žen in deklet. Nehala je biti to, kar bi po svoji naravi in božji volji morala biti, zato zagrizeno odklanja vse, kar jo spominja na njeno izdajstvo.

Sodobne razmere so ženo in dekle napravile izdajalko nad samo seboj. Javno mnenje, ki izhaja bolj iz poganskih nego krščanskih naziranj, si je ustvarilo svoj vzor o dekletu in ženi — in žena se mu je v svojo lastno škodo podvrgla. Ob izmaličeni in pokvarjeni ženi je začel trpeti fant in mož, trpi danes družina in družba, najbolj pa žena sama. Do naših skritih vasic v gorah že je segla ta strašna moderna kuga.

Žena mora spet postati žena, dekle spet dekle v polnem pomenu besede. Najprej mora spoznati svoj vzor, ki ga ji narekuje njen razum, zgodovina in Cerkev. Spet mora spoznati svoje poslanstvo ob velikih ženah in dekletih Cerkve in svojega naroda. Dobro mora videti, kje so zadnji vzroki njenega propada in iz tega spoznanja pričeti s temeljito notranjo obnovo na sebi in drugih. Pričeti mora vztrajno borbo za izgubljeno svojo čast in svoje poslanstvo.

Žena in dekle imata ključ do lepše, srečnejše in mirnejše dobe. Spet mora priti odrešenje iz težkih gospodarskih in družabnih neprilik po delu, ženi in materi. Po čisti in sveti, skriti in nižni, bogovdani in močni ženi!

Spet naj bi bilo pri nas lepo in domov naj bi se naselila po naših lepih vasic mir. Naše družine naj bi zacvetele,

živela in doline postale prijetni naš dom, naš mali, dobri narod naj bi z novo, silno vero zaveval v pravico in ljubezen, vse ljudstvo naj bi povezala mogočna vez iskrenega otroštva v Očetu.

Mati! Žena! Dekle! Dokler v tvojih vrstah ne bo novega, lepšega življenja, bomo zaman čakali rešitve mi v naših domovih, vaseh in dolinah. Idi končno vase, spoznavaj svojo vzvišeno nalogo, moli, trpi, ljubi!

v. f.

Šmihel pri Pliberku. Zbudili smo se zopet iz polne onemoglosti in sestavili na zadnji odborovi seji velikopotezen prosvetni načrt za novo društveno sezono. V načrtu imamo najprej dva večja, pestra sestanka, na katerih hočemo slišati o silah in močeh, ki gibljejo stari in novi svet. V decembru bo stopil med nas Miklavž, po njegovih svarilih pa se bomo veselili „Čevljarja barona“. Na Štefanovo priredimo resnega „Črnošolca“, ki nam je poznan že iz zadnjega podlistka našega lista in bo zato za njegov nastop gotovo veliko zanimanje. V januarju pa si želijo naša vrla dekleta dobre gospodinjske izobrazbe. Člane opozarjamo, naj vrnejo izposojene knjige v knjižnico, da bo zamogla spet v polni meri posloovati.

Ne prezrite datuma! 8. novembra je pri Adamu v Svečah pestra pevška prireditev, ki bo vedrila mlado in staro. Nad 50 pevcev nastopi v skupnem in posameznem zboru. Vstopnina samo 50 g. Začetek ob pol tretji uri pop. — 15. novembra ob 3. uri ponovimo koncert z že obširnejšim in pestrejšim sporedom pri Cingelcu v Glinjah. Tod sodelujejo tudi zbori iz Šmarjete, Glinj in Tinj. Pridite, da vidite in slišite!

GOSPODARSKI VESTNIK

Pitanje volov.

Nekoč so se naši kmetje redno bavili s pitanjem volov. Cene so bile povoljne in voli med nami tudi bolj „pošacani“. Po vojni so se razmere poslabšale, domači trg je bil premajhen in cene prenizke, tako da je prišlo vzdrževanje in v posebnem pitanju volov nekam iz mode. Kmetje so se oprijeli v večji meri reje krav, posebno koder so lažje prodajali mleko v mesta ali industrijske kraje. Danes se z rejo volov bavijo predvsem gorski kmetje in nekateri previdnejši gospodarji v dolinah. Mnogi izmed njih so v reji odkrili razmerno donosno panogo gospodarstva na posestvu in posvečajo reji volov in pitanju vedno večjo pažnjo. Dosedanji razvoj tudi kaže, da postaja pitanje volov vedno donosnejše in da je prodajna cena v lahkem porastu.

Naš kmet je počasen v svojih gospodarskih ukrepih. Le počasi se privadi na spremenjene gospodarske in tržne prilike. Zato je naša dolžnost, da ga pravočasno opozorimo na novi razvoj. Voli so danes za kmeta kapital, ki ga ni več podcenjevati.

Še drug argument za vzdrževanje volov čujemo od enega naših najboljših gospodarskih stroko-njakov. Za mnogega kmeta je bilo pogubno, ko je zamenjal vola za konja. Konj je sicer sila koristen, a tudi jako drag. Zanj je treba posebne nege in skrbi, bolj je podvržen boleznim, manj odporen in zbog teh lastnosti za naše kmetije in gospodarske ter druge prilike le malo primeren. Kdor ima še danes voliti med konjem in volom, naj se v lastnem interesu rajši odloči za vola, tako svetujejo stari in izkušeni gospodarji.

Pri pitanju volov je najvažnejše vprašanje: Kakega vola pitam? Izbira živali pred pitanjem je odločilna. Vol ne sme biti nad 4 oz. 5 let star in primerne rasti; kratkih nog, širokih in globokih prsi, dobre kosti, s tanko kožo in ne prefino dlako.

Drugi predpogoj uspeha pri pitanju je pravilno krmljenje. Par nasvetov: V začetku pitanja krmlimo s senom in žival le polagoma privadimo na sočno krmo. Za prehodno dobo svetujejo živino-rejci dodatek 10 dkg zdrobljenega lesnega oglja v krmo. Glavno pitanje obstoji v pokladanju sočne in močne krme in sicer vsaj 4—6 kg na dan in glavo. Krma mora biti ne samo sočna, marveč tudi močna, kot je to žitni zдроб, koruza in otrobi; poleg teh so važne oljinate pogače i. dr. Pitanje uspeši dodatek takozvanega „Leckstein-a“. Vsa naj je sirova in suha. Zato je nadalje po vsaj dvakratno napajanje živali na dan. Živali jih pitamo, morajo biti snažne, njihovo le-nje in toplo, živali same morajo imeti mir

in počitek. Dobro je, če uspehe pitanja od časa do časa nadzorujemo in izkušnje pri tem takoj uporabljamo. Razvrstitev krme pri krmljenju zavisi od krajevnih prilik, važno pa je redno in točno krmljenje.

Kmetje! Posvečajte reji volov večjo pažnjo! Upati je, da bo ta reja vedno donosnejša in vsled domačih neprilik vedno nujnejša. Čimprej kdo to spozna, tem boljše bo zanj.

H.

Branajmo travnike, dokler je suho! Brana in travnik sta dobra prijatelja. Posebno je brananje koristno v suhi jeseni. Plevel izrujemo v koreninah, pogladimo krtovino in osvežimo zemljo. Spomladi za tako delo običajno ni časa. Zanimarjenji travniki pa so naša škoda. Držimo se načela: delo, ki ga lahko opravimo v jeseni, nikdar ne odlagajmo na vigrad! V zimi bosta voda in zrak lahko prodirala v zemljo, jo rahljala in pospešila delovanje zemeljskih bakterij. Rastlinske hranilne snovi se bodo močneje razkrajale in bodo rastlinskim koreninam hitro dostopne.

Posneto mleko in njegova uporaba. Ponekod ostaja v domačem gospodinjstvu večja ali manjša količina posnetega mleka, za katerega vemo kaj naj dve uporabi. Par nasvetov naj navedemo še v našem gospodarskem kotičku: Najumetnejša je izdelava skute (Topfen), katere pridelamo 1 kg na 10 litrov in ki stane na trgu do 1.40 S. Običajno je na celovškem in velikovškem trgu po skuti precejšnje povprašanje. Važno je pri prodajanju skute redno dostavljanje. Mnogokod uporabljajo posneto mleko, če pečejo kruh sami ali prodajo mleko pekem. Kruh z dodatkom posnetega mleka je zelo tečen. Posneto mleko je dobra pijača, katere se privadiš, da je ne moreš več pogrešiti. Krmljenje posnetega mleka živini pa je skoroda zapravljanje, ker ima 9 litrov posnetega mleka komaj za 1 kg koruze hranilne vrednosti.

O sodnijskih razmejitvah posestev pravi zakon: Kjerkoli je meja posestvi zabrisana, sporna ali nepoznana, ima vsak posestnik pravico, da zahteva sodnijsko razmejitve. Sodnija povabi sosede na razpravo in določi meje, četudi bi se eden ali drugi povabljenih vabilu ne odzval. Sodnik najprej določi meje, ki so obstojale pred mejnim sporom. Če je določitev nemogoča, rzsodi po lastni prevdarnosti in se pri tem ravna po legi, naravni meji in kakovosti zemlje. Kdo nosi stroške sodnijske razmejitve? Načelno vsi prizadeti sosede po dolžini svojih spornih meja. Če pa je nova razmejitve vsled nespornosti mej odvisna ali če so bili sosede pripravljani za izvensodnijsko poravnavo, plača stroške tožilec. Odvetnikove stroške plača v vsakem slučaju stranka sama.

Velikovški trg minulega tedna: 21. oktobra je bilo prignanih na živinski trg 23 krav, 4 biki, 5 telic, 1 prašič, 36 plemenskih prašičev, 25 ovac. Cene so ostale neizpremenjene. — Na blagovnem trgu so prodajali: jajca po 17 g, stare kokoši po 3.—, mlade 2.—, kg sirovega masla 3.20—3.60, pšenico po 37.— S (100 kg), rž 30.—, oves 24.—, proso 22.—, ječmen 26.—, ajda 22.—, krompir 7—8 S.

Dunajski valutni tečaji: Nemška marka 213.12, dolar 534.97, franc. frank 24.77, češka krona 16.90, dinar 11.35 šilingov (za 100 enot tuje valute).

ZANIMIVOSTI

Prihodnje leto v Pariz! Tam bo svetovna razstava, za katero se že sedaj vršijo velikanske priprave. Ves Pariz bodo za dneve razstave razsvetlili z reklektorji. Vsa večja poslopja, vsi stolpi, ne izvzemši Eifflov stolp, bodo zažareli v tisočeri lučicah, orjaški reflektorji pa bodo razsvetljevali nočno nebo v vseh barvah. Hkrati pripravljajo velike ognjemete, ki bodo vsipali tisoče raket vseh barv v temno nebo. Vmes se bodo razlegali zvoki najčarobnejše melodije skritih orkestrrov. Dogradili so tudi že visok stolp, ki bo za časa razstave pokrit z večnim snegom. Stolp ima priprave, po katerih bo raz štiri vogle v vsaki noči snežilo kakor pozimi in se bodo snežinske lesketale v bajni luči. V posebni palači pa bodo prodajali sveže grozdje — in to vse v maju prihodnjega leta.

Drevo, ki daje mleko. V Venezueli raste drevo, ki ga domačini imenujejo kravje drevo. Je visokega debela z izredno velikimi listi, ki merijo v dolžini 25 cm, v širini pa 10 cm. Drevo izloča v presledkih neko belkasto-rumeno tekočino, ki je prijetno dušiča in redilna. Domačini porabljajo

tekočino za vsakdanje mleko. V jutro napravijo v drevo zarezo in iz nje takoj priteče drevesni sok. Če ga puščajo dalje časa na zraku, se strdi v siru podobno kožo. Kar je pri tovrstni molži prijetno, je, da je neodvisna od krme in hleva.

Panamski prekop, ki veže Atlantski ocean s Tihiim oceanom, menda ni več kos svoji nalogi. Sicer so mogli severno-ameriško brodovje, ko je imelo vojaške vaje, že v nekaj urah spraviti skozi prekopove zatvornice iz Atlanta v Tihi ocean. Vendar prekop ne ustreza mornariškim in vojnim strokovnjakom, ki so mnenja, da zamore peščica krepkih mož razdreti zatvornice in jezove in tako preprečiti vožnjo vojnih ladij v Tiho morje. Spričo nevarnega položaja na Kitajskem in Japon-skem pa mora biti Amerika vedno pripravljena. — Zato že leta sem gradijo nov prekop skozi državo Nikaragua. Stal bo 772 milj. zlatih dolarjev in bo gotov šele v par letih. Trikrat daljši bo od panamskega, a bo rabil samo troje jezov. Z njim bo odprta tretja svetovna prometna pot.

Najstarejši ljudje minulih stoletij so dosegali lepo vrsto križev na hrbtu. Človek, ki je doslej najstarejši na svetu in je njegova starost uradno dokazana, je bil Anglež Thomas Carn, ki je dosegel skoraj 207 let. Živel je od leta 1588 do 1795. — V Temešvaru je umrl leta 1724 nek Petrač Chartan, rojen 1539, torej star 185 let. — Škot Samuel Mungo je dosegel 184 let. — Martin Uhlemann iz Nemčije je umrl 172 let star. — Imamo pa med nami še sedaj živeče Metuzaleme. V Rusiji živi pri Habarovsku neki Mihael Postnov, ki je rojen 19. junija 1799, pa kljub svojim 136 letom opravlja domača dela. — V Srbiji živi 112letni Teo Pavlovič, ki se je v predlanskem decembru petič poročil. Izmed žensk je dosegla najvišjo starost Francozinia Piou s 158 leti. Bajje živi tudi še neka Poliakinia, stara 138 let.

Drugo luno napovedujejo. Belgijski zvezdoslovec Belport je v početku leta odkril majhen planet, ki je „blizu“ naše zemlje, namreč komaj 2 milijona kilometrov. Ameriški zvezdoslovci predvidevajo sedaj možnost, da lahko postane ta planet drugi spremljevalec naše zemlje, ki bi torej imela odslej dve luni. Novi mesec bi potreboval okoli zemlje nekaj manj od 24 ur. Tudi ni izključeno, da bi ob še nadaljnem približevanju zadel ob zemeljsko površino.

Čudovite drobnarije. Neki norveški tehnik je sestavil radioaparat, ki najde prostora v navadnem lešniku. Žica je debela 8 stotink milimetra in je 220krat navita okrog vretenca. Bajje se nanj s pomočjo slušal niti ne čuje slabo. — Neki pariški izdelovalec očal je sestavil fotografski aparat, ki je vdelan v mostiček naočnikov. — Draguljar Kahm iz Nebraske je sestavil zlat motorček, visok 1 cm in težak 8 gramov. Ogrski tehnik Zimmerman pa dinamo, ki je „velik“ ko muha. — Na Ogrskem je tudi najmanjši parni stroj, ki je velik ko pero za pisanje. Najčudovitejše na teh malih strojih in aparatih je, da delujejo brezhibno.

Ali bi bil ti rad filmski igralec? Ne bi ti privoščili. Da čuješ, kako gre filmskemu igralcu Johnu Milianu po njegovih lastnih navedbah: štirikrat je že umrl v različnih vlogah in to na 40 načinov. Bil je ustreljen, obešen, zaboden, obglavljen, usmrčen na električnem stolu, vržen iz zrakoplova, umrl je od lakote, zmrznil, potopljen in tudi mirno v postelji je že večkrat umiral. Po vsaki teh vlog pa je zopet smehljajoč se vstal in prevzel spet novo vlogo.

Listnica uredništva. F. M. Do konca leta v redu. Morda bi se nas spomnili s kako črtico?! Udan pozdrav! — **Z. M.** Zaradi dopisa se huduješ in pretiš, da odslej narodnih noš sploh ne boste več nosile. Pa so vse Zilanke tako hude? — **L. B.** Pomni: človek obrača, Bog obrne! — **K. J. v Št. J.** Kdor je storil svojo dolžnost, lahko tudi kritikuje. Za kritiko pa je vedno prilike dovolj. — **A. K. v V.** Pridni ste in zaslužite pohvalo, pa uredniku njegovih škarij ne zamerite. — **L. E. v L.** Sporočilo smo vzradoščeni vzeli na znanje. Hvala za posredovanje! — **I. M. v G.** Hvala za poslano! — **F. M.** Zaželjeno najdeš v gospodarskem delu današnje številke. Odvetnika v listu ne moremo svetovati. — **J. F. na K.** Vaš prispevek za misijonsko nedeljo smo sprejeli, vendar bi bilo treba za politični tednik, kar je naše glasilo, druge oblike, če naj vzvišena zamisel zares vžge. Pritrdimo pa, da je to dovolj neobdelane celine. — **Našim dopisnikom.** Parola vam velja: vsaj vsak mesec en dopis iz vsakega kraja! Pozdravljeni!